

Inspectie SZW
Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Let op!

Zo past u uw machine veilig aan

Past u een machine aan? Dan is de kans groot dat u zelf verantwoordelijk wordt voor de machine. De oorspronkelijke fabrikant is dan niet meer aansprakelijk voor de veiligheid van het product.

U leest:

- aan welke veiligheidseisen machines moeten voldoen;
- hoe u uw machine veilig kunt (laten) aanpassen;
- wat u moet doen als u uw machine zelf wilt wijzigen.

Waarom uw machine aanpassen?

Er kunnen allerlei redenen zijn om uw machine aan te passen. U wilt de machine bijvoorbeeld uitbreiden met een extra functie of de prestatie verhogen. Als u uw machine wilt aanpassen, verandert u het oorspronkelijke ontwerp van de fabrikant. Dat kan gevolgen hebben voor de veiligheid. Daarom kunt u uw machine niet zomaar aanpassen.

Regelgeving

De producteisen voor machines die **na 31 december 1994** in de EER in de handel zijn gebracht, staan in het Warenwetbesluit Machines. Deze eisen gelden voor nieuwe machines en voor tweedehands machines, die van buiten de EER zijn geïmporteerd.

De eisen aan deze machines hebben tot doel om:

- algemene belangen te beschermen, zoals veiligheid, gezondheid, en milieukwaliteit;
- vrij verkeer van goederen in Europa te bevorderen en eerlijke handelsverhoudingen te waarborgen.

In bijlage 1 van de Europese Machinerichtlijn 2006/42/EG zijn de essentiële veiligheids-eisen opgenomen. De fabrikant is verantwoordelijk en aansprakelijk voor zijn product.

Voor machines die zich **vóór 1 januari 1995** in de EER bevonden, gelden de veiligheids-eisen uit de Arbeidsomstandighedenwet en het Arbeidsomstandighedenbesluit. Daarin is de Europese Richtlijn Arbeidsmiddelen

opgenomen. De werkgever is verantwoordelijk en aansprakelijk voor de machine. Hij moet ervoor zorgen dat zijn werknemers alleen met veilige machines werken.

Verplichtingen voor fabrikanten

Fabrikanten van nieuwe en tweedehands machines die **na 31 december 1994** in de Europese handel zijn gebracht, moeten de zogenoemde conformiteitsprocedure doorlopen. Die bestaat uit de volgende stappen:

- Risico's van de machine beoordelen.
- Risicobeoordeling vastleggen in een Technisch Dossier.
- Risico's beheersen door te voldoen aan essentiële veiligheidseisen. Voorbeelden om deze eisen in te vullen zijn (voor een deel en/of voor een aantal producten) te vinden in Europees geharmoniseerde normen.
- Verklaring van Overeenstemming (VVO) opstellen, waarin de fabrikant verklaart dat de machine veilig is en zich daaraan committeert.
- Gebruiksaanwijzing opstellen (in de taal van het land).
- CE-markering aanbrengen op de machine. Deze markering bevestigt dat de machine aan de Europese Machinerichtlijn voldoet.

Robuust ontwerp

De fabrikant moet aandacht besteden aan mogelijk verkeerd gebruik van zijn machine, voor zover hij dat redelijkerwijs kan voorzien.

Niet iedereen gebruikt een machine zoals dat zou moeten. Dat mag niet allerlei gevaren opleveren. Het ontwerp van de machine moet dan ook robuust zijn.

Wat is een substantiële wijziging?

Als uw aanpassing geen gevolgen heeft voor de veiligheid, hoeft u niets te doen. Als er sprake is van een *substantiële* wijziging, kunnen we er niet zonder meer vanuit gaan dat de veiligheid is gewaarborgd. Dan moet de conformiteitsprocedure (opnieuw) worden doorlopen.

De mogelijkheden om een machine aan te passen zijn onbepaald. Daarom kunnen we helaas niet precies aangeven wanneer er sprake is van een substantiële wijziging.

Voorbeelden van wijzigingen die zeer waarschijnlijk substantieel zijn:

- andere functie (bijvoorbeeld andere bediening, schakelschema, hijsen in plaats van heffen);
- verandering van prestatie (vermogen, dimensies en/of overbrengingen);
- ander besturingssysteem (zoals een noodstopcircuit of relaisbesturing vervangen door een PLC);
- mechanische aanpassingen (zoals een kraan hoger maken);
- nieuwe functies toevoegen (bijvoorbeeld een klem-, hef- en hijsinrichting aanbrengen op heftrucks en graafmachines).

Voorbeeld: substantiële wijzigingen aan heftrucks

Heftrucks kunnen in potentie meer dan producten heffen op de vorken. Ze kunnen ook worden omgebouwd tot hijswerktuigen. En met klem-inrichtingen kunnen producten ook worden ingeklemd. Dit zijn substantiële wijzigingen.

Wat moet u doen als u uw machine wilt aanpassen?

Machines na 31 december 1994 in de Europese handel

- Wij adviseren u om de aanpassing te bespreken met de oorspronkelijke fabrikant. Hij kan goed beoordelen of uw wijziging substantieel is.
- Als dat zo is, ligt het voor de hand om de oorspronkelijke fabrikant de substantiële wijziging uit te laten voeren. Hij kent uw machine goed, omdat hij een risico-beoordeling van de machine heeft gemaakt. Hierdoor kan hij aanpassingen snel en vakkundig doorvoeren. De fabrikant blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor zijn product.
- Bestaat de oorspronkelijke fabrikant niet meer en twijfelt u eraan of uw aanpassing substantieel is? Dan kunt u contact opnemen met de Inspectie SZW, die markttoezichthouder is.
- Als u uw machine zelf substantieel gaat wijzigen, moet u de conformiteits-procedure voor de aangepaste machine doorlopen. De technische informatie van de oorspronkelijke fabrikant mag u

gebruiken voor de delen van de machine die u niet aanpast. U bent verantwoordelijk en aansprakelijk voor de aangepaste machine.

- De conformiteitsprocedure hoeft u niet te doorlopen als u uw machine alleen aanpast om te voldoen aan de eisen van bijlage 1 van de Machinerichtlijn volgens de actuele productspecifieke geharmoniseerde C-normen.

Machines vóór 1 januari 1995 in de Europese handel

- Als de wijziging **substantieel** is, komen deze machines die zich **vóór 1 januari 1995** in de EER bevonden, onder het regime van de Machinerichtlijn. Dat betekent dat ook deze machines de conformiteitsprocedure moeten doorlopen.
- Bestaat de oorspronkelijke fabrikant van deze oudere machines niet meer of wil hij niet meewerken (de machine viel immers niet onder de Machinerichtlijn)? Dan kunt u contact opnemen met de markttoezichthouder Inspectie SZW als u eraan twijfelt of uw aanpassing substantieel is.

Deze folder is een uitgave van:

Inspectie SZW

De Inspectie SZW maakt deel uit van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

102668

© Rijksoverheid | April 2017

- Als de aanpassing **substantieel** is, wordt u de “nieuwe fabrikant”. Als “nieuwe fabrikant” bent u wettelijk verantwoordelijk en aansprakelijk voor het gewijzigde product. Als u uw machine zelf wilt aanpassen, verwijdert u het typeplaatje en doorloopt u de conformiteitsprocedure als fabrikant.
- Is de aanpassing **niet substantieel**, dan hoeft u deze procedure niet te doorlopen. U kunt uw machine gewoon (laten) aanpassen.

Wie is verantwoordelijk en aansprakelijk?

- Oorspronkelijke fabrikant past machine aan
  - >> fabrikant is en blijft verantwoordelijk en aansprakelijk.
- U brengt een substantiële wijziging aan
  - >> u bent verantwoordelijk en aansprakelijk.
- U past de machine aan, maar wijzigt de machine niet substantieel:
  - >> voor machines de na 31 december 1994 in de Europese handel zijn gebracht, blijft de fabrikant verantwoordelijk en aansprakelijk op grond van het Warenwetbesluit machines;
  - >> voor de machines die voor 1 januari 1995 al in de EER aanwezig waren, blijft de werkgever verantwoordelijk voor het beschikbaar stellen van veilige machines op grond van de Arbowet en het Arbobesluit.